

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГАЛУЗІ ЖУРНАЛІСТИКИ:

СОЦІОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ

Спеціальності: 061 Журналістика
Рівня вищої освіти: другого (магістерського)
Освітньої програми: 061.00.04 Медіакомунікації

2023 рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>2489/23</u> <u>Жильцов</u> (підпис) (прізвище, ініціали) « _____ » _____ 20 <u>23</u> р.

Розробники: Яна ФРУКТОВА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри журналістики і нових медіа

Викладачі: Яна ФРУКТОВА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри журналістики і нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від 29 серпня 2023 р. № 1

Завідувач кафедри Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Медіакомунікації»
28 серпня 2023 р.

Гарант освітньої-професійної програми Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму перевірено

Заступник декана Факультету журналістики Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	заочна
вид дисципліни	нормативна
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курс	1
Семестр	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі	90
аудиторні	12
модульний контроль	-
семестровий контроль	-
самостійна робота	78
форма семестрового контролю	Комплексний іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний модуль «Соціологія та психологія медіакомунікації» у межах програми навчальної дисципліни «Сучасні технології в галузі журналістики» покликаний формувати теоретичну базу журналіста, тому метою його вивчення є оволодіння студентами термінологічним апаратом міждисциплінарної сфери, формування уявлень про фундаментальні положення соціології та психології медіакомунікації як специфічної форми діяльності.

Головне завдання курсу полягає у формуванні моральних цінностей та відповідних якостей майбутнього фахівця, усвідомлення психологічних передумов та соціальних наслідків комунікативного впливу медіа на споживача інформаційних послуг

Завданнями курсу є :

- ✓ розкриття значущості психологічних та соціологічних знань у професійній діяльності фахівців з медіакомунікацій;
- ✓ формування знань про сучасні тенденції розвитку соціології та психології медіа;
- ✓ характеристика масової комунікації як соціального інституту, який формує культурні-ціннісні установки суспільства, його світогляд та громадянську міфологію;
- ✓ оволодіння основами методології для дослідження учасників комунікативного процесу, а також медіатекстів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення курсу формує у студентів Освітньої програми: 061.00.04 «Медіакомунікації» такі загальні компетентності:

ЗК03 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК08 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

Спеціальні компетенції:

СК01 Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

СК02 Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми

СК03 Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики.

СК04 Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері журналістики, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК06 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК07 Здатність забезпечувати та оцінювати стратегічний розвиток команди.

СКУ08 Здатність формувати систему взаємодії в соціальних медіа та відеохостингах, використовуючи сучасні цифрові комунікаційні інструменти, будувати взаємовигідні відносини з іншими суб'єктами медіаринку.

СКУ09 Здатність знаходити оптимальні рішення, відповідно до професійних вимог, ділових ситуацій та психологічних характеристик учасників міжособистісної та масової комунікації.

Результати навчання

РН01. Приймати ефективні рішення з проблем журналістики, у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.

РН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

РН05. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів.

РН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН09. Проводити порівняльний аналіз законодавчої бази та діяльності окремих медіаінституцій України та країн Європейського Союзу.

РН12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проекти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН13. Організовувати роботу колективу, забезпечувати професійний розвиток його членів та досягнення поставлених цілей.

РНУ15. Розуміти можливості та специфіку цифрових комунікаційних інструментів соціальних мереж, орієнтуватися в трендах візуальних образів, відповідно психологічних особливостей цільової аудиторії.

РНУ17. Виявляти високий рівень психологічної культури професійної діяльності на рефлексивній основі, здатність до самоаналізу.

РНУ18. Вміти оцінити співрозмовника на основі здобутих знань для досягнення комунікативної мети.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
4.1. Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт			
	усього	лекції	практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль I. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ				
Тема 1. Якісні та кількісні методи дослідження в соціології та психології медіакомунікації		2	2	26
Разом	30	2	2	26
Змістовий модуль II . МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ				
Тема 2. Типи впливів медіаконтенту на цільову аудиторію			2	28
Разом	30		2	28
Змістовий модуль III . СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У МЕДІАКОМУНІКАЦІЯХ				
Тема 3. Міфодизайн як засіб формування соціальної реальності			2	8
Тема 4. Вплив порядку денного на формування громадської думки			2	8
Тема 5. Символізм медіаконтенту як засіб маніпуляції аудиторією			2	8
Разом	30		6	24
Усього	90	2	10	78

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ

Лекція 1 Якісні та кількісні методи дослідження в соціології та психології медіакомунікації – 2 год.

Соціологічні дослідження комунікатора, медіаконтенту та аудиторії медіа. Аудиторія: об'єкт чи суб'єкт комунікації? Кількісні та якісні соціологічні та психологічні методи досліджень. Методики моніторингових досліджень. Методики, які вивчають взаємодію аудиторії з медіаконтентом. Анкетування. Соціологічне інтерв'ю. Спостереження. Експеримент на перетині соціології та журналістики. Методика вивчення медіаповедінки. Метод фокус-груп. Психосоціологічні методи дослідження.

Практична робота 1. Якісні та кількісні методи дослідження в соціології та психології медіакомунікації 2 год.

Література

Література основна 1-12

додаткова 1-56

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

МЕДІАКОМУНІКАЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Тема 2 Типи впливів медіаконтенту на цільову аудиторію.

Дослідження впливу медіа на аудиторію: історичний аспект. Парадигми тотального та обмеженого впливів. Види ефектів масової комунікації: групування, довіри, ореолу, самодостатності у прийнятті рішень, праймінгу, десенсібілізації, культивуації, бумерангу, заколисуючий ефект, переконання, третьої особи тощо. Типологія медіавпливів: за часом виникнення, предметною сферою, сферами прояву ефектів, відповідністю очікуванням комунікатора, за ступенем усвідомлення ефектів реципієнтом, за ступенем відповідності ціннісно-нормативним орієнтаціям у суспільстві тощо. Стереотипи. Суб'єктність аудиторії. Сучасні тенденції щодо медіавпливів на цільову аудиторію: популяризація ідеології споживання, поляризація суспільства, зокрема гендерна, релігійна, національна тощо, сексуалізація медіа, медіанасилля, маніпуляція страхом тощо. Інтерпретація структури медіапропаганди за Хомським. Рекомендації щодо висвітлення емоційно-чутливих тем: суїцид, військові злочини, сексуальне насилля. Просоціальна поведінка аудиторії медіа.

Практична робота 2. Типи впливів медіаконтенту на суспільство та індивіда - 2 год.

Література основна 1-12
додаткова 1-56

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III
СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ
МЕДІАКОМУНІКАЦІЯХ**

Тема 3. Міфодизайн як засіб формування соціальної реальності.

Міфодизайн як соціально-комунікативна технологія: передумови та наслідки. Міф як засіб формування громадської думки. Міфологічне мислення аудиторії медіа. Функції міфів, пов'язані з соціальним порядком: легітимізація існуючого соціального порядку; надання престижності традиціям групи; забезпечення соціального порядку; зняття соціальної напруги. Функції міфів, пов'язані з соціальними взаємодіями: нав'язування індивідам цінностей та норм; нав'язування індивідам моделей поведінки. Національний міф: про виникнення нації, її обраність, страждання, героїчну боротьбу. Національні герої. Архетипні образи у медіатексті. Міфодизайн як засіб поляризації українського суспільства: прорадянський міф, проукраїнський, амбівалентний. Міфодизайн як засіб пропаганди боротьби за незалежність, фемінізму, здорового способу життя тощо. Інформаційна політика країни, редакційна політика медіа в контексті міфотворення.

Практична робота 3. Міфодизайн як засіб формування соціальної реальності - 2 год.

Література основна 1-12
додаткова 1-56

Тема 4. Вплив порядку денного на формування громадської думки.

Подієвість у контексті глобалізованого світу, регіонів, держав, націй, соціальних груп, особистості. Теорія порядку денного М. Маккомбс и Д. Шоу: структурування інформаційних приводів, наголос, акцентування, відволікання уваги, замовчування тощо. Рівні чинників формування новин за концепцією Ю. Шумейкера і Різа: індивідуальний, рівень професійних стандартів, організаційний, екстра-медіа, ідеологічний. Інтерпретація подій аудиторією медіа через призму національних та індивідуальних міфів. Спіраль мовчання: комформізм, нонкомформізм. Теорія фреймінгу. Вікно Овертону: непринятне, радикальне, прийнятне, популярне, розумне, нормальне. Типи прочитання тексту аудиторією: домінантне, переговорне, опозиціне (С. Холл)

Практична робота 4. Вплив порядку денного на формування громадської думки- 2 год.

Література основна 1-12
додаткова 1-56

Тема 5. Символізм медіаконтенту як засіб маніпуляції аудиторією - 2 год.

Символи як засіб поляризації суспільства, маркер «свій-чужий». Символізм медіакомунікації. Символи як носії культури, традицій, емоцій. Символи універсальні, державні, етнонаціональні, субкультур. Тенденції візуалізації у сучасній масовій культурі. Візуальні практики культури як предмет зацікавленості соціологів. Образ як базовий елемент візуального сприйняття. Символізм події та подія у символах. Символи як маркери референтних груп.

Практична робота 5. Символізм медіаконтенту як засіб маніпуляції аудиторією -2 год.

Література основна 1-12
додаткова 1-56

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	макс. кільк. балів за од.	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	макс. кільк. балів	кількість одиниць	макс. кільк. балів	кількість одиниць	макс. кільк. балів
Відвідування лекцій	1	1	1	-	-	-	-
Відвідування занять	1	2	2	1	1	3	3
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	3	15
Разом:			17		16		48
Максимальна кількість балів	81						
Розрахунок коефіцієнта	1,35						

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль I. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ

Тема 1. Якісні і кількісні методи дослідження в соціології медіа.

1. Знайдіть приклади застосування якісних і кількісних методів дослідження в соціології медіа.

Змістовий модуль II . МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Тема 2. Типи впливів медіаконтенту на цільову аудиторію

1. Знайдіть в історії журналістики приклади впливу медіаконтенту на перебіг подій, опишіть причини та наслідки.

Змістовий модуль III . СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У МЕДІАКОМУНІКАЦІЯХ

Тема 3. Міфодизайн як засіб формування соціальної реальності

1. Проілюструйте конкретними прикладами формування соціальної реальності завдяки міфодизайну медіаконтенту

Тема 4. Вплив порядку денного на формування громадської думки

1. Проілюструйте конкретними прикладами вплив порядку денного на формування громадської думки

Тема 5. Символізм медіаконтенту як засіб маніпуляції аудиторією

1. Проілюструйте конкретними прикладами маніпуляцію аудиторією завдяки символізму медіаконтенту

6.3. *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання*

Форма проведення семестрового контролю — *екзамен*.

Екзамен проводиться з двох дисциплін освітнього компоненту «Сучасні технології в галузі журналістики» — «Соціологія та психологія медіакомунікації» та «Стратегія цілей сталого розвитку в медіасфері». З кожної дисципліни здобувач може набрати до 20 балів (сумарна максимальна кількість балів за екзамен — 40).

Частина екзамену з дисципліни «Соціологія та психологія медіакомунікації» проводиться у письмовій формі (виконання тестових завдань).

Критерії оцінювання: 1 правильно виконане завдання — 1 бал.

Форма проведення та критерії оцінювання частини екзамену з дисципліни «Стратегія цілей сталого розвитку в медіасфері» описані в Робочій програмі цієї навчальної дисципліни

6.4. *Перелік орієнтовних питань до комплексного іспиту*

1. Міфодизайн як соціально-комунікативна технологія: передумови та наслідки.
2. Міф як засіб формування громадської думки. Міфологічне мислення аудиторії медіа.
3. Функції міфів, пов'язані з соціальним порядком: легітимізація існуючого соціального порядку; надання престижності традиціям групи; забезпечення соціального порядку; зняття соціальної напруги.
4. Функції міфів, пов'язані з соціальними взаємодіями: нав'язування індивідам цінностей та норм; нав'язування індивідам моделей поведінки. Національний міф: про виникнення нації, її обраність, страждання, героїчну боротьбу.
5. Національні герої. Архетипні образи у медіатексті. Міфодизайн як засіб поляризації українського суспільства: прорадянський міф, проукраїнський, амбівалентний.
6. Міфодизайн як засіб пропаганди боротьби за незалежність, фемінізму, здорового способу життя тощо.
7. Інформаційна політика країни, редакційна політика медіа в контексті міфотворення.
8. Подієвість у контексті глобалізованого світу, регіонів, держав, націй, соціальних груп, особистості.

9. Теорія порядку денного М. Маккомбс и Д. Шоу: структурування інформаційних приводів, наголос, акцентування, відволікання уваги, замовчування тощо.
10. Рівні чинників формування новин за концепцією Ю. Шумейкера і Різа: індивідуальний, рівень професійних стандартів, організаційний, екстрамедіа, ідеологічний.
11. Інтерпретація подій аудиторією медіа через призму національних та індивідуальних міфів.
  - а. Спіраль мовчання: комформізм, нонкомформізм. Теорія фреймінгу. Вікно Овертону: неприйнятне, радикальне, прийнятне, популярне, розумне, нормальне.
12. Типи прочитання тексту аудиторією: домінантне, переговорне, опозиціне (С. Холл)
13. Тенденції візуалізації у сучасній масовій культурі. Візуальні практики культури як предмет зацікавленості соціологів.
14. Символи як засіб поляризації суспільства, маркер «свій-чужий». Символізм медіакомунікації.
15. Образ як базовий елемент візуального сприйняття.
16. Символізм події та подія у символах. Символи як маркери референтних груп.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Контрольна модульна робота проводиться у формі тестування на платформі електронного курсу .

Контрольні тести містять двадцять п'ять тестових завдань різних за формою і типом складності

Критерії оцінювання:

за кожен правильну відповідь - 1 б: знання теоретичного матеріалу; ґрунтовна обізнаність із працями медіадослідників; термінологічна коректність (повнота, супідрядність).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумкове оцінювання знань студентів з модуля «Соціологія та психологія МК» відбувається під час комплексного іспиту.

Критерії оцінювання студентів

До заліку студенти мають виконати необхідні форми роботи, які включають відвідування лекцій і семінарів, участь у семінарах, виконання самостійних завдань, успішне складання іспиту (тестові завдання) в електронному курсі.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
відмінно	100-90
дуже добре	82-89
добре	75-81
задовільно	69-74
достатньо	60-68
незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

**Разом: 90 год., з них лекційних – 2 год., практичні заняття – 10 год.,
самостійна робота – 78 год.**

Тиждень	I	II	III	IV	V
Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III .		
Назва модуля	МІЖДИСЦИ-НІ ДОСЛІДЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ МЕДІА-КОМУНІКАЦІЙ	МЕДІА-КОМУНІКАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ	СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У МЕДІАКОМУНІКАЦІЯХ		
Дати					
Лекції	Якісні та кількісні методи дослідження в соціології та психології МК 1 б.				
Теми Практичних занять	Якісні та кількісні методи дослідження в соціології психології МК 11 б.	Типи впливів медіаконтенту на цільову аудиторію 11 б.	Міфодизайн як засіб формування соціальної реальності 11 б.	Вплив порядку денного на формування громадської думки 11 б.	Символізм медіаконтенту як засіб маніпуляції аудиторією 11 б.
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Підсумковий контроль	Комплексний іспит				

8. Рекомендовані джерела

Основна

1. Зражевська Н. І. Розуміння медіакультури комунікація, постмодерн, ідентичність, ідеології, медіаконтроль: монографія / Н. І. Зражевська [Текст]. – Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2012. – 408 с.
2. Єнін М.Н. Соціологія масової комунікації. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Соціологія», «Реклама та зв'язки з громадськістю». / М.Н. Єнін; держ. закл. «Луган. нац ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. – 167 с.
3. Теоретична соціологія. Курс лекцій. Том 1. Соціальність та її форми: підручник для студ. вищ. навч. закл. / І. Ф. Кононов ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені ТарасаШевченка”, 2013. 576 с.
4. Іванов В.Ф. Соціологія масової комунікації. Навч. посіб. / В.Ф. Іванов: Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики. Центр вільної преси. – К.: Центр вільної преси, 1999. – 210 с.
5. Лубкович І.М. Соціологія і журналістика. Підручник. - Львів: ПАІС, 2013. - 232 с.
6. Лукашевич М., Шандор Ф. Соціологія масової комунікації / Лукашевич М., Шандор Ф. - К.: Знання. - 2015. - 367 с.
7. Історія соціологічної думки: навчальний енциклопедичний словник-довідник. Наук. ред., передмова В. Піча – Львів : Новий Світ - 2000, 2016.
8. Паніна Н. Технологія проведення соціологічного дослідження. Київ : Фонд «Відродження», 2001. 277 с.
9. Піча В. М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. Київ : Каравела, 2000. 248 с.
10. Соціологія громадської думки та мас-медіа: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни : навч. посіб. для бакалаврів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Єнін М.Н., Северинчик О.П. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 81 с.
11. Чудовська Ірина. Соціологія масових комунікацій: Навч. посіб. / Ірина Чудовська. Київ : 2021. 235 с.
12. Яремчук С. С. Соціологія масової комунікації: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 248 с.

Додаткова

1. Вебер Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. Пер. з нім. / Макс Вебер.- К.: Основи, 1998. – 534 с.
2. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей \За ред. М.Маєрчик. – К.: Критика, 2014. – 217 с.
3. Галлін Д. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Д.Галлін, П.Манчіні; пер. з англ. О Насика. – К. : Наука, 2008. – 320 с.
4. 32. Гойман О. Особливості сучасної політичної міфотворчості [Електронний ресурс] / О. Гойман // Проблеми гуманітарних наук. Філософія. — 2013. — Вип. 31. — С. 40–50. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgn_2013_31_6. — Назва з екрана.
5. Гойман О. О. Маніпулювання масовою свідомістю в умовах сучасної гібридної війни [Електронний ресурс] / О. О. Гойман // Грані. — 2015. — № 1. — С. 50-56. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2015_1_11 — Назва з екрана.
6. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення [Електронний ресурс] / Ю. О. Горбань // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2015. — № 1. — С. 136-141. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_1_21 — Назва з екрана.
7. Губерський Л.В. Інформаційна політика України: європейський контекст / Л.В. Губерський, Є.Є. Камінський, Є.А. Макаренко, М.А. Ожеван, О.І Шнирков.—К.: Либідь, 2007. – 360 с.
8. Джонсон Алан Г. Тлумачний словник з соціології / Алан Г. Джонсон.— Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2003. – 480 с.
9. Добровольська А.Б. Інформаційний простір: проблеми становлення нової якості національного росту / А.Б. Добровольська // Наука України у світовому інформаційному просторі. — Вип. 3. — К.: Академперіодика, 2010. —С. 61-70
10. Дроздовська О. М. Понятійно-категоріальний апарат масової свідомості як різновиду суспільної свідомості / О. М. Дроздовська // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. — 2007. — Вип. 31. — С. 44-56. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpqgvzdia_2007_31_8.
11. Дубас О. П. Інформаційно-комунікаційний простір: Поняття, сутність, структура / О.П. Дубас // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. —К., 2010. —Вип. 19. —С. 223-232.
12. Крос Кетлін, Гакет Роберт. Політична комунікація й висвітлення новин у демократичних суспільствах. Перспективи конкуренції / Кетлін Крос, Роберт Гакет; пер. з англ. К. : Основи, 2000. 142 с.

- 13.Іванов В.Ф. Соціологія і журналістика: Тексти лекцій. — К.: Навч.-видавн. центр Ін-ту журналістики, 2014.
- 14.Іванов В. Ф. Порядку денного теорія // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Порядку денного теорія](https://vue.gov.ua/Порядку_денного_теорія)
- 15.Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: навч. посіб. / В. Іванов; За науковою редакцією В.В. Різуна. — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.
- 16.Іванов В.Ф. Теоретико-методологічні основи вивчення змісту масової комунікації (текст). — К.: Вид-во Київського університету, 1996. — 139 с.
- 17.Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання: монографія / В. П. Горбулін, О. Г. Додонов, Д. В. Ланде. — К.: Інтертехнологія, 2009. — 164 с.
- 18.Історія інформаційно-психологічного протиборства : підруч. / [Я.М.Жарков, Л.Ф.Компанцева, В.В.Остроухов В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Є.Д.Скулиш] ; за заг. ред. д.ю.н., проф., засл. юриста України Є.Д.Скулиша. — К.: Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2012. — 212
19. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. — К: ВПЦ «Київський університет», 1999. — 308 с.
- 20.Почепцов Г. Г. Сміслові та інформаційні війни [Електронний ресурс] / Г. Г. Почепцов // Інформаційне суспільство. — 2013. — Вип. 18. — С. 21-27. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/is_2013_18_6 — Назва з екрана.
- 21.Соціологія: Навчальний посібник / За ред. С.О.Макеєва. — 3-тє вид., стер. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. — 455 с.
- 22.Шульц В. Процес комунікації // Публіцистика. Масова комунікація. — К.: АУП, ЦВП, 2007. — С. 619-646.
- 23.Фруктова Я. Роль медіа у формуванні ідентичностей сучасної молоді: теоретико-методологічний та практичний аспекти. *Spiritual-intellectual upbringing and teaching of youth in the 21st century: an international collective monograph / by head. ed. prof. V. P. Babich, prof. L. S. Rybalko. Kharkov: View. Issue Style, 2019. P. 415-419.*
- 24.Фруктова Я., Лісневська А., Ризики маніпулятивного впливу аудіовізуального контенту цифрових медіа в добу пост правди. Інформаційно-комунікаційна безпека: сучасні тренди : моногр. / за заг. ред.: О. В. Курбан, А. Л. Лісневська. Київ: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2022. 650 с.
- 25.Фруктова Я.С., Лісневська А.Л., Медіатизація в розрізі професійного становлення майбутніх фахівців медіасфери: аналітико-прогностичний аспект. Держава і регіони. Сер: Соціальні комунікації. 2020. № 4 (44). С. 111-120
- 26.Фруктова Я., Лісневська А., Аудіовізуальний контент: до питання ризиків впливу сучасних медіа. Інтегровані комунікації. 2019. № 9, с. 47-54
- 27.Фруктова Я.С., Горбенко Г.В. Професійна медіаосвіта педагогів провідних

- країн Європи: історія та сьогодення. Неперервна професійна підготовка фахівців в умовах формування спільного європейського освітнього простору. Колективна монографія. Черкаси. 2020, С. 296-335.
28. Ярош О. ЗМІ як дзеркало громадської думки. Проблеми коректної презентації результатів соціологічних опитувань // Контекст. № 12. — С. 17-23.
  29. Nicholas David Bowman and Emily Bohaty Innovating the Media Psychology of Interpretation, Identity, Interactivity, and Intersectionality *Journal of Media Psychology* Volume 34, Issue 2: Special Issue: Theoretical Consolidation and Innovation in Media Psychology March 2022 Pages 63-125 <https://econtent.hogrefe.com/doi/epdf/10.1027/1864-1105/a000345>
  30. Bowman, N. D., Eden, A., Fox, J., Klimmt, C., Odağ, O., Vermeulen, I., & Toma, C. (2020). Call for papers: “Theoretical considerations and innovation in media psychology”. *Journal of Media Psychology*, 32(1), 46–47. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000277>
  31. Carr, C. T., Kim, Y., Valov, J. J., Rosenbaum, J. E., Johnson, B. K., Hancock, J. T., & Gonzales, A. L. (2021). An explication of identity shift theory: Getting our shift together. *Journal of Media Psychology*, 33(4), 202–214. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000314>
  32. Ewoldsen, D., Hoewe, J., & Grady, S. (2022). A cognitive processing framework for media interpretation. *Journal of Media Psychology*, 34(2), 65–76. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000326>
  33. Fisher, J. T., & Hamilton, K. (2021). Integrating media selection and media effects using decision theory. *Journal of Media Psychology*, 33(4), 215–225. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000315>
  34. Frener, R., & Trepte, S. (2022). Theorizing gender in online research. *Journal of Media Psychology*, 34(2), 77–88. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000327>
  35. Klimmt, C., & Bowman, N. D. (2021). Inspiring, regulation, multitasking, modeling, and shifting: Moving media psychology forward through theoretical innovation. *Journal of Media Psychology*, 33(4), 167–168. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000324>
  36. Oliver, M. B., Raney, A. B., Bartsch, A., Janicke-Bowles, S., Appel, M., & Dale, K. (2021). Model of inspiring media. *Journal of Media Psychology*, 33(4), 191–201. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000305>
  37. Ozimek, P., & Förster, J. (2021). The social online-self-regulation theory: A review of self-regulation in social media. *Journal of Media Psychology*, 33(4), 181-190. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000304>
  38. Poels, K., Rudnicki, K., & Vandebosch, H. (2022). The media psychology of boredom and mobile phone use: Theoretical and methodological innovations. *Journal of Media Psychology*, 34(2), 113–125. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000340>
  39. Riles, J. M., Ramasubramanian, S., & Behm-Morawitz, E. (2022). Theory development and evaluation within a critical media effects framework: An intersectional identity approach to

49. media psychology. *Journal of Media Psychology*, 34(2), 101–112. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000339>
50. Wiradhany, W., Baumgartner, S., & de Bruin, A. (2021). Exploitation-exploration model of media multitasking. *Journal of Media Psychology*, 33(4), 169–180. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000303>
51. Wong, N., Massey, Z., Barbaty, J., Bessarabova, E., & Banas, J. (2022). Theorizing prejudice reduction via mediated intergroup contact: Extending the intergroup contact theory to media contexts. *Journal of Media Psychology*, 34(2), 89–100. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000338>
52. Zamanzadeh, N. N., & Rice, R. E. (2021). A theory of media multitasking intensity. *Journal of Media Psychology*, 33(4), 226–239. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000316>
53. Fruktova, Y., Horbenko, H., & Hondiul, O. (2020). Non-formal education of educators in media centers of leading European countries: educational and methodological aspect. *Continuing professional education: theory and practice* (4). 2020. P. 103–109
54. Fruktova, Yana, Angelova, Mariana ta Brovko, Olena ta Zrazhevskaya, Nina ta Lisnevskaya, Alina ta Polishchuk, Tetiana ta (2022) The Specifics of Creating Student Multimedia Projects in University Humanitarian Education under the Conditions of the Pandemic *International Journal of Information and Education Technology*, 12 (11). c. 1198-1204